

1. SURDOPEDIE – ZÁKLADNÍ TERMÍNY

RYCHLÝ NÁHLED KAPITOLY

Následující text studijní opory poskytuje vybrané vědomosti o nejčastěji se vyskytující terminologii v surdopedické oblasti:

- význam sluchu, sluchové postižení, sluchová ztráta, sluchová porucha, vada sluchu
- osoby se sluchovým postižením

PRŮVODCE STUDIEM

Kapitola 1 zpracovává základní orientaci v surdopedické problematice, včetně objektu surdopedické péče, jímž jsou osoby se sluchovým postižením. Pokud se chcete věnovat surdopedické problematice v oblasti terminologie podrobněji, můžete využít další doporučenou nebo rozšiřující literaturu, na kterou je odkazováno v textu kapitoly nebo v rámci dalších zdrojů. Doufám, že zde najdete srozumitelné informace k jmenovaným oblastem speciálněpedagogického oboru – surdopedie.

CÍLE KAPITOLY

Po seznámení se s touto kapitolou budete:

- umět definovat surdopedii jako jeden z oborů speciální pedagogiky
- orientovat se v základní terminologii oboru surdopedie
- charakterizovat jedince se sluchovým postižením

ČAS POTŘEBNÝ KE STUDIU

1 hodina

KLÍČOVÁ SLOVA KAPITOLY

Speciální pedagogika. Surdopedie. Osoba se sluchovým postižením. Význam sluchu. Vada sluchu. Ztráta sluchu. Sluchové postižení. Osoby s kochleárním implantátem.

1.1 Vymezení základních termínů a pojmů oboru surdopedie

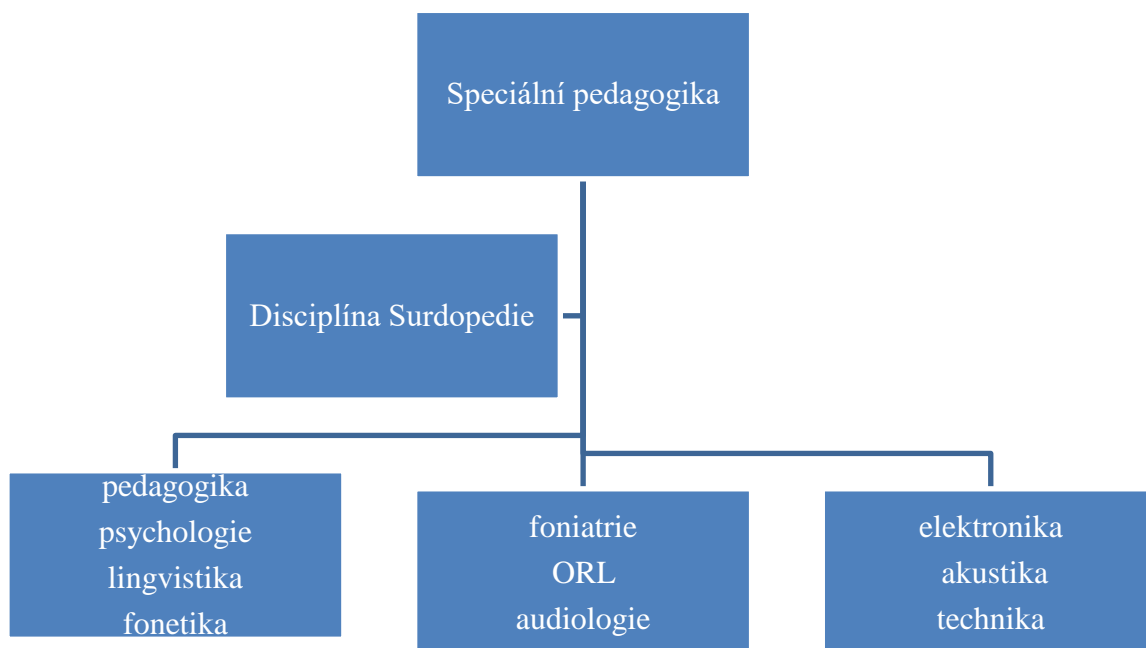
Speciální pedagogika neslyšících – surdopedie (z lat.: surdus – hluchý, z řeckého paideia – výchova) byla přednášena a studována jako součást logopedie do roku 1983. Výběrovou specializací se surdopedie stala na základě potřeb praxe vysokoškolské i praxe v terénu (Janotová, Řeháková, 1990).

Objektem speciálněpedagogické disciplíny surdopedie jsou *osoby se sluchovým postižením*, jejich vývojové zvláštnosti, péče o osoby se sluchovým postižením, metody a formy práce a další aktuální otázky, související s výchovou, vzděláváním a postavením osob se sluchovým postižením ve společnosti.

Surdopedie patří do vědního oboru speciální pedagogika spolu s ostatními obory (psychopedie, logopedie, tyfopedie, etopedie, somatopedie). Uplatnění speciálněpedagogických metod a zásad speciální pedagogiky posouvá surdopedii k prohloubení speciálněpedagogické teorie. Z historického kontextu můžeme říct, že logopedie se vyčlenila ze surdopedie, neboť v prvních počátcích logopedické péče tu byli surdopedové.

Mezioborové vztahy má surdopedie přímo k oborům společenskovědním (pedagogice, psychologii, lingvistice, fonetice), medicínským (foniatrie, otorinolaryngologie, audiologie) a nepřímo i k technickým (elektronika, akustika). Následující schéma 1 vám přiblíží některé mezioborové vazby surdopedie.

Schéma 1 Mezioborové vztahy disciplíny surdopedie

1.2 Význam sluchu

Okolní svět vnímáme pomocí smyslů a nepřemýšlíme, co přichází jako první, zda vjemy zrakové nebo sluchové. V posuzování a srovnávání významu zraku a sluchu z hlediska závažnosti důsledků poruchy nebo ztráty na rozvoj osobnosti je postižení sluchu považováno za více společensky jedince omezující, ačkoliv je méně viditelnější než postižení zraku.

Sluchem vnímáme nejrůznější libé, nelibé i varovné zvuky z okolí. Figura a pozadí nám umožňuje vědomou orientaci v prostředí, prostoru, vytváří nám pocit jistoty, orientace, bezpečnosti. Jestliže se nacházíme v tichu, uzavřené místnosti, kde chybí zvukové pozadí, můžeme se ocitnout na prahu deprese, úzkosti.

Sluch je pro mezilidskou komunikaci **zdrojem informací, interakce, sociální stimulace**. Mezilidská komunikace probíhá za normálních okolností slovem, řečí. Jakákoliv **porucha sluchu** v důsledku nedokonalého vnímání řeči způsobuje narušení komunikace, blokádu přirozeného vývoje verbální řeči, což ovlivňuje **psychiku člověka** i jeho **společenské vztahy**.